

Előfizetési feltételek:

a „Sárrét”-re
 Egész évre: . . . . 4 frt. — kr.
 Fél évre: . . . . 2 . . . — .
 Negyed évre: . . . . 1 . . . — .

A „Falusi könyvtár” füzetei pedig példányonként 10 krral megrendelhetők. Nép és iskolai könyvtárak illő engedményben részesülnek

Megjelenik minden vasárnap

SÁRRÉT.

Társadalmi és közművelődési hetilap.

A NÉPNEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Főuteza 539-ik szám, hova az előfizetési pénzek, kéziratok és megkeresvények küldendők.

Hirdetési díjak:

4 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 4 kr.
 többszörinél 8 kr.

Nagyobb és többszöri hirdetések feltette kedvezően eszközöltetnek.

Nyilttér soronként 15 kr.
 Bélyegdíj minden egyes beigtatásért 80 kr.

* **Előfizetési felhívás a „Sárrét”**
 1880. VI. évi folyamára. Egy évre 3 frt, fél évre 1 frt 50 kr. Évnyegyedre előfizetések el nem fogadtatnak; valamint csak a tényleg befizetett előf. díjakra küldetnek meg a példányok. A „Sárrét” társalapja a „Bihari Gazdá”-val egy évre 4 frt. vagyis I. félévre 2 frt 50, II. félévre 1 frt 50. Csupán a „Bihari Gazdá” egy évre 1 frt 20 kr. Kérjük a szíves előfizetéseket mielőbbi megújítását.

A kiadóhivatal.

Tegyük számvetést.

Közeledik végéhez az év. Ideje van a számadások átnézésének, az összegező felszámításnak, már a hol ugyanis a vagyoni állapot nyilvántartására szükségesnek tartják a bevételek és kiadások feljegyzését. Ezen naplókönyv nélkül — közbeesőleg megjegyezve — nem lehet képzelnünk a háztartásban, nem főleg tájékoztató eszközt, mely mint a delecta megmutassa: az örvény veszélyeihez közeledünk-e vagy előrehaladunk, ha csak lassan is a jobblét révpártjához.

Elgondolkozunk a napló tételei felett, és komolyan számba vesszük, minő lendületet nyert törekvő igyekezetünk. Az országos bajoknak, az állam nehezen javítható pénzügyi helyzetének sötét árnya vetődik-e reá naplónk lapjaira? hogy anyagi erőnk nemcsak nem izmosodik, hanem pang, vagy hanyatlak.

A „SÁRRÉT” tárczája.

AZ ÉV VÉGÉN.

„A minék kezdete volt, végének is lenni kell:” tartja a bölcslem igazsága.

Igazolja ezt a ma is, midőn az év örömeivel és bánataival ismét zárva fekszik mögöttünk. A lefolyt örömtelt percek visszénye még egyszer elvonul lelki szemünk előtt, a keresztül küzdött facsaró fájdalmak egy-egy sötét pontjánál kissé tétovázva, elálmélkodik öntudatunk.

Mint a zuzmarától dermedett elárvult levéltelem faágra a fagy nehezedik néma siri jelként egy év megsemmisült reményeinek szomorú tudata megtört kebleinkre. Az öröm és a bánat, a szeretet mint a gyűlölet, az élvezet és küszködés, egy hosszú év alatt egymással nehéz tusát vívott életviszonyok emlékei eltűnnek a megmérhetlen idő örökkévaló végtelenében. Mert az idő vasfoga megemészti mindeneket.

Kinnt a világ egy befagyott tenger! Boldog, ki meleg házi tűzhelyen, annak kikötőjében élvezheti a család örömeit.

De a hajléktalan szegény, sorscsapással

Kétségkívül a közállapotok emelkedése vagy hanyatlása visszahat a magánviszonyokra is. A közjólét csak ott fejlődhet, hol az állam szükségletei bőven fedezve vannak. Ez most nálunk nincsen így. Azonkívül szakadatlanul harezot vivunk az elemekkel. Ha nem országos a sorscsapás, legalább szörványos. A természet mostohasága sok helyen az éhhalál veszélyeig fokozódik. Nagy vidékek suttalma másfele is elhat.

Ily körülmények között a bevételi zavarok bajosan tüntethetnek fel (nem szólunk a boldog kivételekről) gyarapodást. Ez azonban kiheverhető baj; csak akkor és ottan nem az, hol a kiadások nem szállítottak le a bevétel mérvéhez. Többnyire — fájdalom — így folytatjuk pedig életmódunkat, hogy jövedelmünkhöz arányosított mértéktartás nem korlátoz költségeinkben. Ennek gyászos következményei legtöbb esetben azon tökrejutások, melyekre közszólásmód szerint az embernek el áll szembe, szája.

Jegyzeteinknek tükörnek kell lenni, melybe betekintve egy perc alatt feltűnjék minő hibákat követtünk el azon pénzkezelésénél melynek hová fordítása egyedül tetszésünktől függött. Tartunk tőle, hogy a legtöbb esetben a tükör nem hízleleg öntudatunknak. Kevesen mondhatnánk el nyugodtan, hogy csak akkor áldozánk a kényelemnek, midőn a szükségesek kielégítve lettek, vagy épen hogy a fényűzés és csillogás hiru látszatának haszontalan költségeire csak akkor gondolánk, midőn hasznos beruházása-

meglátogatott inség emberében valjon minő gondolatokat támaszthat a haldokló év végőrája? Kinek élete csak szétfoslott remény s bizonytalan jövő.

S mi fekszik mi előttünk?

Minden érző kebelen csak a valódi aggodalom ül ma ott s e kérdés ver tanyát magának: mi vár még reánk? a végfoslás vagy a szabadulás.

A társadalom erőinek vonaglása, az átélt csapások s megrendült erkölcsi élet érzetének szomorú kinyomata a temetési szertartás, mely az elköltöző év utolsó napjának elhaló bágyadt sugarait sötét árnyként kíséri örök sírjába.

Sehonnán sem int egy mentő kéz, mely megszabadítson a helyzet kínos gyötrelmeitől.

Magunkra vagyunk utalva egészen, mert hisz sorsunk urai js magunk vagyunk. Kezünkben fekszik a jövő, melyet jó akarat s tehetségél fogva felemelni vagy elbukni hagyni saját érdemünk és hibánkhoz tartozik.

Bús aggodalommal nézünk azért, a jövő kétes arczába, melynek ránczolt homlokáról nem vélünk leolvasni mást, a csapások sorozatának változhatatlan, kétségbejítő folytatásánál.

Elfacsarodik szívünk a távozó év végső

ink követelményeinek eleget tettünk. Mert hiszen ól, csür, pajta tetejét oldalát megviselik idő és viharok, szántóvető eszközeinket elkoptatja a használat, barmaink kivénülnek, uiakat kellene állítani, rozszant falakat tatarozni, megvedlett tetőt helyrehozni, ha azt nem akarjuk, hogy a végkép elkorhadt szarufákból csináljon az elpusztult földmivelőnek sírjára keresztet a kolduló utód.

Leltünk-e örömet benne, vagy blszkék voltunk-e reá, hogy mint kiállító jelentjük meg egy-egy alkalommal, s van-e bevételünk rovatába valami azon jutalomból, mit értelmes és szorgalmas termelőnek oszt ki időnként kormány vagy egylet? — Avagy e helyett a kiadási rovatban találjuk a nagy zási hóbort egy égbe kiállító blné, melylyel még talán egy jövedelmi forrásunk tőkét tettük tönkre alapjában, azonfelül jobb esetben számalom, de leginkább a guny czégérévé lettünk azok előtt, kiket utánozni akaránk.

Ezen nagyjából odavetett vázlat pedig csak a család eránti kötelesség körvonalaait érinti; hol vannak azon kötelmek, melyeket az ember mint honpolgár a tett terén a legszülkebb körben is, melyet a sors számára kijelölt, teljesíteni tartozik, ha a hazaszeretet, mit annyiszor hallunk, nem tires puffogatás, hanem szeretete azon földnek, mely kenyeret ad? — és hol van az ember csak mint ilyen, ki az egész emberiség tagjának érzi magát, s örül a közörömben, szenved a szenvedőkkel, részvétet érzett a köznyomor iránt, s ezen indulatoknál fogva juttat másoknak is, ha a

kapujánál, mely felett már a legjobb akarat, legszentebb buzgalom és reménynek csak halvány fénye rezg; besötétíti azt az erélytelenség, közöny és kétségbeesés fekete réme. S mert csak küzdés és ismét küzdés munkánk bére, a leáldozó év szürkülő estéjén „fita morga”-ként kél elő jövőnk ködképe.

Kinnt a visító szél kérlelhetlen egykedvűséggel kiáltoz be kebleink sajgó concertjébe; s mig a létérti nehéz küzdés monoton panasz hangját elnyomják a duló vihar dörgő trillái, addig a házi tűzhely itt ott fel-fel éledző apró tűszikrái meteorocskák fényével világítják be a sötét bánatot, mely sürü leppellel borul szemfedőül az elhunyo gyászos ravatalára.

1879

e rövid négy számjegy jelzi a nagy halott sir feliratát, mely magában rejti százezrek, milliók keserveit s tudatja annak temetését.

Adjon isten boldogabb ujesztendőt!

.....y.

óból neki felesen van. Van-e egy piczinyke rovat a napló-számadásokban a közszorgalom élesztésére, az erkölcsjavító intézetekre, a szellemi tökély emelésére, a könyvek letérítésére és más gyöngédebb érzeltek nyilvánítására?

Anyagi jólét, szellemi nagyság, erkölcsi lendület csak úgy emelkedhetik fokról-fokra a társadalomban, ha gondos körültekintéssel nyomozzuk időnként, hova és mire fordítjuk filléreinket. Minden haszontalanul kidobott garas a nemzet életerejét fogyasztja. Nézzünk szét vagyoni állapotunk nyilvántartásában, és tegyünk számvetést multa és jövőre.

(+)

A fővárosból.

Ujabb „Vadász lap“ indult meg a fővárosban Sarkány I. F. által szerkesztve, mely az eddigi „Vadász és Verseny lap“nak képezi folytatását. Egy „Ozegovits báró“ czim alatt szereplő szédélgőt fogtak be, ki a pin-czéreket nagyobb összegekig behuzta. Az orvosok klinikai épület, hol egyszersmind a belgyógyászati koroda is van leégett, a kár 40,000 frtra rug s mert biztosítva nem volt az egész összeg az államkincstár terheli. Arany „Toldy szerelmé“ből az első kiadás legutolsó példánya is elfogyott s most az új kiadás jogát Ráth M. kapta meg. Nemes szivű hölgyek 3513 frt 50 krt gyűjtöttek egy a fővárosban felállítandó menhelyre, hajléktalan nők és gyermekek számára. Király Ő felsége a biharmegyei árvizkárosultaknak 1000 frtot adományozott. Magyar Föld cz. közgazdasági napilapot indított meg a magyar gazdák orsz. értekezletének végr. bizottsága. Szerkeszti: Berényi László. A „Függetlenség“ Verhovay Gy. kiváló tapintattal szerkesztett pol. lapjának 3 ik mutatvány száma is megjelent s hozzánk beküldetett. Előfizetése egy évre 16 ft.

Dr. Lukács János

Biharmegye főorvosa meghalt.

(szül. 1812. meghalt 1879.)

Folyó hó 25-én éjjel dobbant utolszor a nemes sziv, melynek birtokosa, — míg élt — nemcsak e megyében, de meszsze vidéken is közbecsülés és tisztelet méltó tárgya volt.

Nemcsak mint kiváló erélyességű s nagytudományu orvos, de mint fáradhatatlan tisztviselő és ritkita pártját. S puritán jelleme, mindeneget megnyerő igazságszeretete korunk kiválóbb alakjai közé sorolá őt.

Szakmája és hivatása benne pótolhatatlan veszteséget fog szenvedni, mert éltes kora daczára, tevékenységre nem egy nálánál fiatalabb kartársát multa felül.

Mint a biharmegyei orvos gyógyász. és természettudományi egylet, egy a megyei közegészségügyi bizottság elnöke pedig faradhatatlanul munkált szakadatlanul a közjó érdekében. Legutóbb is egy korszerű eszméjének már már megtestesítése köréből ragadta őt ki a halál. Épen a megyei közegészségügy őreinek nyugdíjegyletén munkálkodott, a midőn megdermedt ereiben a vér s a nemes eszme kivitelére gyűjtött erő elhanyaglatott tagjaiban.

A valódi tisztelet és közbecsülés kíséri sirjába, s reá még soká fognak vissza emlékezni, kik ősmerni szerencsések voltak nemes egyéniségét.

Lengjen béke kifáradt hült tetemein!

A rabló-gyilkos irodalom.

Azt az irodalmat értjük, melyik a népben a zsvány természetet előkészíti, nevele a rabló-gyilkosokat.

Hát még ilyen is létezhetik!

Igen, ilyen irodalom létezik nálunk, s valahányszor csak akasztás adja elő magát, mindannyiszor hatalmasan működik. Most közelebb a Madarász Jancsi felakasztásakor szintén kitétt magáért a napi sajtó meg a ponyvairodalom, derekasan közreműködtek abban, hogy az elitét gonosztevő iránt az egyszerű emberek szájalmat, részvétet s rokonszenvet érezzenek, s aztán meg hogy a rabló-gyilkosságra a kedv a hajlandóság elplántálódjék.

A ponyvairodalom már régen üzi ezt a mesterséget, mint mi arra már többször rámutattunk, s kifejtettük, hogy a rabló-zsványokról kiadott temérdek „historia“ mind mind magasztalja a betyáréletet, s ösztönt kelt arra a betyár-jelölt ifjúságban. Az azonban ujabb keletű, hogy a napisajtó is erre a mesterségre adja magát. Pedig ezt tette a Madarász akasztását megelőzőleg.

Élénk emlékezetben lehet az olvasó előtt, hogy lapjaink mily roppant nagy dolgot csináltak az elvetemült gazember utolsó óráiból. Hosszu hasábnyi tudósítások jelentek meg minden lapban naponként kétszer arról a fontos témáról, hogy az emberiség legelvetemültebbje hogy érzi magát, mit csinál, miként gondolkozik. Szórol-szóra betűről-betűre közölték levelét meg együgyű költeményét. Aztán részletezték a siralomházi látogatásokat; megtudta az olvasó közönség, hogy miként jártak okos emberek is a siralomházba beszélni a bűnösrel, hogy traktálták mindennel a mit csak kívánt. hogy bántak a szeretőjével, a hozzá menő barátai-val stb.

Magyarországon azon négy öt nap alatt, mig Kozarek kötele a gonosz toroka körül hurkolódott, háttérbe szorult minden kérdés. Török szultán dolga, angol zulu kérdés, császár-találkozás, bosnyák dolog, országgyűlés, inség, filoxera csak rövid sorokban talált akkor méltatást, a napirendet az utalat, a közmegevetés tárgya Madarász töltötte be.

A társadalom söpredéke, a bűnösök legbűnösebbike volt a nap hőse. Azok a férfiak, kik Magyarország kiadedővoda, takarékmagtári, népkönyvtári, szeretetházi, háziipari ügyeivel foglalkoznak, soha nem részestültek oly szerencsében, hogy az általuk képviselt ügyekkel, mely ügyek pedig a nemzet életkérdéseivel azonosak, oly nagy szeretettel foglalkozott volna a sajtó. Sőt mindet együttvéve sem tárgyalták a nyilvánosság organumai annyit téren, mint mennyit Madarász Jancsinak szenteltek.

Az ujságíró urak nem veszik e észre, hogy ezen előszeretettel irt részletező közleményekkel a rablógyilkosból hőst, mystikus alakot csináltak, s a rablógyilkosoknak iskolát nyitottak? Nem veszik e észre, hogy a rabló-gyilkos utolsó napjainak ily ünnepies színbe burkolása, a gazemberrel való ily tüzetes foglalkozás, s az azzal történt gyöngéd figyelem, előzékenység és tisztelet részletes leírása, megismertetése által előkészítik, neveleik a rablógyilkos jelölteket társadalmunk inségben, nyomorban élő elemei között? . . . Azok, kik még most nem rablógyilkosok, de nyomorukban, vérmérsékletükben meg van a feltétel az azzá való lehetésre, nem kapják-e meg az ösztönt, a fellobbanó szikrát most midőn látják, hogy mily hősi, mily magasztos színben tünteti fel az ujság a gaz életének utolsó idejét, mikor még mindig megjöhet a kegyelem, mert a védő-ügyvéd az utolsó délután is kimegy Gödöllőre audenciára, s ha ez sem használ, az utolsó éjjelen is telegraphirozhat a felségnek? (Ez a körülmény is, a távirat szövegével közölve volt.) És nem gondolják e, hogy midőn látja a nép, hogy a legiszonyabb gyitkosság elkövetőjével hónapokon át, s az utolsó napokban pedig tíz hasábon keresztül foglalkoznak mint egy hőssel, egy martyrral, nem fakadnak e a nép tömegéből még sokan cly szavakra, mint az a megyebörtönbeli rab, ki az akasztás reggelén így szólt a hajduhoz: „Legalább híres ember lett belőle, ha becsületes maradt volna, az ördög se beszélne róla . . .“

Na uraim, a nemzet közművelődésügye, a közerkölcsiség inti, figyelmezteti önöket, hogy tartsanak mértéket a bűn pszichának kö-

zönség előtt való mosogatásában. Elég baj, hogy a ponyvairodalom közöl rabló-betyár történeteket, s mi már kimondtuk, hogy sajtószabadság oda, de a ponyvairodalommal szemben cenzurat kell alkalmazni. Koboztassék el minden bűnre csábító röpiv, história. Kimondtuk, hogy az iskolákra költött milliókat megsemmisíti a ponyvairodalom.

Valóságos alásülyedése a tisztességes sajtónak, midőn rabló-betyár irodalmat teremt. Hiszen a sajtó hivatása az volna, hogy a rosszat büntesse, a jót jutalmazza, vagy legalább elősegítse a büntetés és jutalmazás útját. De hol itt a társadalmi igazságszolgáltatás?

A szegény katonák kötelességük teljesítése közben halomra halhatnak a csatatéren a nélkül, hogy csak egynek a haláltusáját méltatná tollára egyik-másik hirlaptudósító; de egy gyilkos elég érdemet tett arra, hogy a nemzet figyelme napokon keresztül ő reá legyen fordítva. Hány szegény családapá, meg családanya rokad össze, majdnem naponként azon kötelességek sulya aiatt, melyeket a társadalom reájok ró és melyek alól magokat ép mivel becsületesek, nem akarják kivonni? Jut-e csak egy hirlaptudósítónak is eszébe a haldokló kórágáéhoz állani és a megtört üveges szembe betekinteni, melyből pedig többet, sokkal többet olvashatna ki, mint száz gyilkoséból? A tudósítások felizgatják a kíváncsiságot; a műveltek ép úgy mint a műveletlenek, a népek apraja, nagyja, olvassák, hallgatják a részletes leírást és nem egy fiatalnak dobban meg a szive: még is mily szép, ha egy szegény emberről egyszerre annyi millió ember beszél, kinek arczképét annyi lap hozza valóban vagy leírásban! Ha egy bűntényt ily kitüntetés ér, még sem lehet az oly valami borzasztó kihágás! Szóval — aki szelet vet, vihart arat!

Száz szónak is egy a vége, mi nem helyeseljük a sajtónak azon eljárását, hogy gyilkos-cultust üz. Mi közvetlen közelből látjuk, mily erkölcstelen hatása van ennek a népre, mely a nélkül sem sokat ad napjainkban a társadalmi erényekre, sem semmi tekintélyre. Mi lesz belőle, ha a bűnnek ily kitüntetését, ha egy gyilkosnak ily közpörtál-tatását látja? A becsületes sajtó nem szorul ily eszközökre, melyek érdekfeszítők ugyan, de egyszersmind erkölcsméltelyezők és minden nemesebb érzést sértenek. A német sajtó botrányhajhászó salakja szokta az ily eljárást üzletszerűleg üzni, de fájdalom, ugy látszik, hogy a magyar sajtó inficiáltatott már az által, legalább a Madarász esete erről tett tanúságot. (Isk. és Népk. x)

Mi ujság a hazában?

N. Szalonta városa küldöttségileg fogja üdvözlétet kifejezni Arany János koszorus költőnknek. A küldöttség élén Rozvány György ottani ügyvéd áll, ki régóta gyűjtögeti a nagy költő ifjúkori életadatait. **Elfogott betyár.** Bizonyos Király Ferikó nevű kinnálló betyárt fogott el közelebb Baranyi Géza székellyhidi csendbiztos. A gazember immár a n. váradai kir. törv. szék börtönében elmélkedhetik az idők mulandóságáról. **Tulka községo** átkar térni az unitus hitre azon reményben, hogy a gör. k. püspök nekik kölcsönt fog adni. **A Heppes K.** n. váradai beteg zeneszerző javára adott hangverseny, melyben Blaháné és Balázs Sándor kitünő humoristánk is résztvettek, a tetemes kiadások miatt csak 200 frtot eredményezett. **Uj kölcsön könyvtár.** Laszky Armin derék n. váradai könyvnyomda tulajdonos, kiadó és papir nagykereskedő gazdagon berendezett kölcsön-könyvtárt nyitott a legbecsesebb magyar, német, francia és angol irodalmi termékekből. A könyvtár használati díja egy hóra csak 50 kr. Ajánljuk olvasóink figyelmébe! **Szalontán** új catholicus hitközség alakult, melynek lelkészül debreczeni segéd lelkész Witkovszky Floris ur lett. **Vértési ref. lelkészszé** pedig Bészler Imre debreczeni püspöki s. lelkész ur választatott meg. **Uj hazai iparczikk.** Veszprémben igen jó minőségű, olcsó szürposztót készítenek, mely minden színben kapható s tetszetősségénél fogva kabát elkészítésére igen alkalmas. Dolgoznak már belőle széltüre a fővárosban is. Pártoljuk a hazai ipart! **A herczeg primás** ő eminentiája egy remek uj pásztor botot készítettett (külföldön.)

Magyarország községi és körjegyzőinek

központi egylete kérvényt nyújtott be az országgyűléshez, melyben körvonalozva van azon széles határok, — írja a jól szerkesztett „Községi közlöny“ 9-ik számában, melyet reájuk, mint az állami és helyhatósági közigazgatás első fokú végrehajtóira, a törvények özöne, és az azokat kiegészítő rendeletek egész raja, — ró. És mindezen — jól betöltve — vajmi terhes munkakör fejében mit kívánnak a közigazgatás ezen napszámosságai? Azt, hogy csak az választassék meg községi vagy körjegyzővé, kinek ezen fontos állásra kellő elméleti és gyakorlati szakképzettsége van. Követelik tehát, hogy a megyékben alkotott vizsgáló bizottságok szakférfiakból alakítsanak és azokban mindenütt a községi jegyzők is legyenek censoredul alkalmazva, hogy továbbá a megyék azon exclusiv és ferde intézkedése, mely szerint a vizsgálatot kiállított jegyző képesítő okmánya, csak azon megyében érvényes, hol az kiállított, — eltöröltessék; a képesítő okmány tehát az egész országra nézve érvényes legyen. Követelik azt: hogy jövőben csak az tehessen vizsgát, ki 8 gymnásiumi- vagy reál-osztályt végzett s mint jegyzői gyakornok, legalább két évet töltött el a gyakorlat terén. Hogy a 400 frt, mint fizetési minimum, országszerte a községek anyagi erejéhez és a tennivaló sokaságához mérten arányosítsák. Hogy nyugdíjazási ügyük rendeztessék; a nyugdíjalap alkotására vonatkozó rendeletek mindenütt szigorral végrehajtsanak és végre hogy perenkívüli ügyekben, a szabályrendeltileg magállapított díjakért, a velők folyton érintkezésben lévő népnek baját, dolgát végzhessék, a nélkül, hogy egy egy tulbuzgó és az ügyvédi és körjegyzői larnak kedvező bíróság, őket a „zugfirkálás“ utált czimével ilethesse és perzekválhassa. Azt hisszük, hogy kérelmük minden tekintetben jogos.

Nagyvilági hírek.

Az orosz kormány egy ukáza meghagyta a Pétervárbani lakó összes zsidóságnak, hogy 24 óra alatt családostól együtt takarodjanak ki. A zsidók ugyanis nihilistaság gyanúja alatt állnak ott. A francia miniszterium összes tagjai beadták lemondásukat. Garibaldi még mindig működik; legújabbán egy kiáltványt bocsátott ki, melyben kívánja Savoya, Nizza, Korsika s más olaszterületek visszacszerzését. A török kormány Achmed Tevfik ulemát (főpap) halálra ítélte azért, mert az ágostai vallás pontozatait török nyelvre fordította. E végből Layard angol nagykövet határozott hangon irt jegyzéket küldött a portának: 9 nap alatti szabadon bocsátását követelvé az ulemának, különben minden diplomatiái összeköttetést megszakít a portával. Bécsi hivatalos körökben hire jár, hogy gf. Szapáry pénzügyminiszter minden bizonynyal s pedig mielőbb lemond állásáról.

Ujdonságok.

* **Lapunk jelen száma** utolsó ez évben, melylyel bevégezzük az V-ik évfolyamot. Itt a határnál lehetetlen hogy őszintte köszönetünket ne nyilvánítsuk még mindazon t. barátainknak kik egy hosszú év alatti munkálkodásainkban szives buzgó közreműködésükkel bennünket támogatni szivesek voltak. Ugyazint olvasóinknak, kik elég elnézők voltak hibáink iránt. Legyenek meggyőződve hogy kizárólag az igazság utja vezérelt minden tetteinkben, melyet jövőre is követni fogunk s azon reményben, hogy elválásunk ez év határánál nem lesz örök de sőt a beköszöntő évvel ismét viszonttalálkozandunk egymással, — kívánunk mindnyájoknak a szó igazi értelmében vett boldog u j e s z t e n d ő t! A „Sárrét“ szerkesztősége.

* **A ki mör az nyer!** Ki még nem vásárolt a „k i s d e d ő v o d a“ javára rendezett ezüst és műsorjáték sorsjegyeiből, az siessen, mert a húzás már új év

első napján okvetlen megfog tartatni. Szemlélje meg a gyönyörű nyeresémtárgyakat, melyek 142 nyeresémt fognak képezni és ne sajnálja azt a hitvány 20 krt egy sorsjegyért, mely a mellett hogy reménybeli nyereséget ígér, egyszermind egy nemes és közhasznu intézménynek van hivatra alapját megvetni. Sorsjegyek a húzás napján, a városház nagy termében reggeli 8 órától egész a húzás megkezdéséig még kaphatók lesznek. Berettyó-Ujfalu és vidéke közönségének nemes érületét felhívjuk a jó ügy szives és tömeges pártfogására!

Katona Árpád

NINCS TÖBBÉ!

E lap t. olvasói bizonyosan emlékezni fognak e névre, mely a folyó év kezdetén néhány hóig ott állt lapunkon a hasárok végén a szerkesztő neve alatt, mint főmunkatárs. Egy szép reményű ifju tehetség por hüvelyének zárlapját képezi most az, mely — míg élt — a magyar szépirodalom és költészet reményteljes művelőjének volt birtokosa. Benne nagyratörő szellemet vesztett az irodalom, ki bár még csak 19 év tava-szát látta virulni, már is valódi belbecsű munkával, egy kötet kedvező bírálatot kiállított költemény-füzérrel tevő emlékeztetéssé igénytelen nevét, A szellemns ifju a praemontrei rend növendéke volt, kinek több erényei közt kiváltak: hazája iránti lángoló szeretete s szeretett szülei iránti határtalan tisztelete. Mint tevékeny munkatárs azok közé tartozott ő is, kik minden szép jót és nemes örömmel szolgáltak teljes önzetlennül. Csak 19 évet élt s f. hó 26-án d. u. 1 órakor sorvasztó betegség folytán költözött el ama jobb hazába, hol nincs többé bánat se szenvedés. Gyászjelentését hön szerető barátai adták ki Szatmárrt, hol nyugodni is fog. Lengjen áldás a boldogtalan ifju kihült porain!

Gyászjelentése így hangzik: Alantírot-tak fájdalomtól vérző szívvvel tudatják a legjobb fiu, illetőleg barátinak KATONA ÁRPÁD praemontrei papnövendéknek f. hó 26-án délután 1¹/₂ órakor, öt heti szenvedés után, élte 19 ik évében, tüdővészen történt gyászos kimultát. A boldogult hült tetemei folyó hó 28-án déntán 1¹/₃ órakor fognak a szatmári róm. kath. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Áldás emlékére! Szatmárrt, december hó 26-án, 1879. Az elhunyt szülei: Katona Mihály. Kalmár Mária. Barátai: Deák Kálmán, Deák Ferencz, Éder Pál, Hamburger Samu, Lechner Antal, Ifj. Móricz Lajos, Nagy Gábor, Pocsay Andor.

* **A karácsonfa ünnepe**ly ez idén is, mint minden évben. megtartatott a kisedővoda helyiségein. A jelen volt szülők s az imézet derék vezetője Titzer E. k. a. által előkészített ezen ártatlan ünnepe ly emelkedett hangulat mellett folyt le; s az egybesereglett számos gyermekereg örömtől sugárzó arcczal fogadta a kis Jézus jó gyermekek számára küldött apró ajándékait.

† **A következő gyászjelentést vettük:** özvegy dr. Luhács Jánosné, szül. Janky Anna, a testvérek és rokonok nevében is mély fájdalommal jelenti felejtethetlen férjének, illetőleg a legjobb testvérnek és rokonnak, dr. L u k á c s J á n o s urnak közegészségügyi tanácsos, Biharmegye t. főorvosa, a biharmegyei kózkórház igazgatója, a nagyváradi kir. jogakademián a törvényszéki orvostan magántanárnak és „biharmegyei orvos, gyógyszerész és természettudományi egyet“ elnökének, f. hó 25-én éjjeli 11 órakor életének 67-ik, boldog házasságának 34-ik évében, szív-szélhűdés okozta hirtelen kimultát. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 28-án d. u. 3 órakor fognak a Teleki-utca 533. sz. alatti házból a r. kath. anyaszentegyház szertartása szerint az újvárosi közsirkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. — Az engesztelő szent-

mise áldozatok f. hó 29-én d. e. 9 órakor fognak az újvárosi plébania templomban az egek urának bemutatatni. Mely végtisztes-ségtételére az elhunyt kartársai, barátai és ösmerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradi, 1879. december hó 26-án. Béke lengjen porai felett!

* **Keresetlen gonosz nyelvek,** valószínűleg csupán irigységből, azon álnok hirt kezdik terjeszteni, hogy a „kisedővoda“ sorsjáték és vele maga a „kisedővoda“ intézmény is bukófélben van. Addig is, míg az ezen számadással megbízott küldöttség nyilt jelentését közölhetnének a sorsjátékról, — hivatva érezzük magunkat kinyilatkoztatni, hogy az efféle hazug hírek nem egyebek koholmány és rágalomnál; a mennyiben a sorsjáték nem hogy megbukott volna de tiszta jövedelmet mutat ki. A kisedővoda életrevalósága mellett pedig eléggé tanuskodik ama fokozódó pártolás, mely ez intézmény iránt nyilvánul.

* **Megszökött gazember.** Karácson éjjelén a kir. jbiróság börtönéből egy veszélyes bűnös tört ki, előbb a lábán levő lánczot magáról lereszelve. Az esetnek azonban azonnal neszét vette a börtönőrség s jelentést téve M. M. k. jbiró urnak, az ő erélyének köszönhető, hogy az elszabadult fenevad már reggelre ismét visszakerült kalitkájába. Szt. Péterszegen fogatott el egy ház padlásán, hol a kemény hidegben az éjet töltötte. Most oly őrizet alatt áll, hogy bizonyára nem fog eszébe jntni többé a kalandozás.

* **Derék iparosok.** Városunk iparos osztályának néhány bnzgo tagja, szomoruan tapasztalván, miszerint létező s különböző társadalmi elemekből egybealkotott két társas körünk már-már a feloszlás vonagló stadiumában küzd az élethalállal, azon fáradozik, hogy egy iparos kört létesítsen. E végből az ünnepek alatt már értekezletet is tartott e tárgyban. Üdvözljük a derék kezdeményezőket a nemes törekvés mezején, kívánva: adjon isten nekik elég erőt és kitarást szép céljuk megvalósítására. Azt hisszük, minden józanul gondolkodni tudó fő igaz pártfogására számíthatnak törekvéseikben.

* **Farkasok garázdálkodnak** H. Pályiban s közelebb a róm. cath. kántor udvarára tértek be, hol egy sertést kivonsztlak az ólból. Majd a ref. rektor udvarán levő rosz istállóban szamuklátlak, hol egy megfagyott borjut emesztettek fel.

* **„Képes Családi Lapok.“** Alig egy éve, hogy Me h n e r Vilmos budapesti könyvkidő ezen czim alatt, szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lapot indított meg, — s az már is oly elterjedésnek örvend, minőnek hason irányu vállalat e honban eddig még nem örvendett. Dus tartalma, kitünő kivitelü képei, változatossága és hasznos időtöltésül szolgáló különfajú talányai s általában kifogástalan szerkesztése által oly helyet vívott ki magának, mely fennállását sok időre biztosítja. — Tekintve azon számos előnyt mit e lap megrendelése nyújt, előfizetési árát messé olcsónak nevezhetjük. — A most megindult új évfolyam is a nők részére megbecsülhetlen ingyenes divatlappal, színezett divatképeikkel és szabásmintákkal bővített. E rendkívüli kedvezmény csupán azon nagymérvü pártolás által lön lehetővé, melyben e lap eddig is részesült. Első évfolyama 7000 példányban kelt el, — de reméljük, miszerint előfizetőinek száma rövid idő mulva megkészsereződik. — Az új évfolyam eddig megjelent számai valóságos minta példányok, ugy tartalom, mint kivitel tekintetében. — Aki bővebben akarja e jeles, igazán pártolásra méltó szépirodalmi vállalatot megismerni, az ne sajnálja a fáradságot és forduljon a kiadó hivatalhoz, mely készséggel küld mutatvány számot. Megjelenik Budapesten Me h n e r Vilmosnál. (Kalap-utca 4. sz.)

* **A kisbirtokosok földhitelezetének ügye.** A vizsgáló bíró elrendelte az intézet vezérigazgatójának, Végh Ignácnak elfogatását. Erre különben az adott okot első sorban, hogy Végh vasárnap délután elment az irodából s daczára annak, hogy ismételve keresték lakását, őt otthon találni nem lehetett. Éjjelre nem tért haza szállására s így a rendőrségnek kiadatott az elfogatási parancs; ezt azonban a kapitányság még tegnap' délig sem foganatosíthatta, mert Végh bujdosik; azonban lakását (ujvilágutca 24 szám, I. emelet 5 ajtó) a kapitányság este 10 óra után hivatalos zár alá vette s onnan Végh nőtestvére, ki vele együtt lakott, s ki fivérérol mit sem tud, eltávozni volt kénytelen. Kriszt törvényszéki alelnök elnöklété alatt tegnap délelőtt 9—12-ig tartott ülésben, melyben Thold és dr.

Lászy mint szavazó bírák vettek részt. Matavovszky Arthur vizsgáló bíró referálta vizsgálat eddigi eredményéről, melyhez képest a törvényszék nyomában határozatot hozott, de ez egyelőre titokban tartatik. A vizsgálat csupán Végh Ignác személyét illeti s az intézetre nem terjed ki s az üzletmenetet egyáltalában nem akasztja meg. A szakértői felülvizsgálat még mindig tart, ugyszintén a hivatalnokok kihallgatása is, mely a helyszínen Matavovszky bíró által eszközöltetik.

* **A holdfogyatkozás** a ma d. u. szép tiszta időben gyönyörűen folyt le, azonban szemlélete csakis a fűtött kályha megől volt észlelhető, mivel a csikorgó idő éppen nem jó alkalmat szolgált az efféle megfigyelésre.

* **Debreczeni nagy vásár.** A Remete-Antali országos vásár városunkban az 1880-ik évben következőleg fog megtartatni: január 5-én hétfőn bőr, gyapju, méz, dió stb. 6-án és 7-én kedden, szerdán toll, iparczikkek, gabonaműek és mindenféle terményvásár, 10-11-én szombaton és vasárnap sertésvásár, 12-én, 13-án hétfőn, kedden, nagy baromvásár.

Uj zene művek. Táborosky és Parsch zene-műkereskedésében Budapesten megjelent: Harmadik ábránd magyar dalok felett 1. Lehullott a rezgő nyárta . . . 2. Bura bura bubánatra születtem . . . 3. Fáj a szívem. Rácz Páltól zongora kísérettel hegedűre szerző Huber Károly. Ára 1 ft 50 kr.

E lap szerkesztőjének ez uttal mint rendkívül kivételes esetben a „kisdóvoda“ sorsjáték 1880. évjan 1-én meglejtendő húzása körül levén bokros elfoglaltsága, — e végett lapunk jelen száma megkésett máig. Melyért olvasóinknak a közügy nevében szíves elnézését kérjük!

Vegyés.

A konyhasó haszna a hónapos retek nevelésnél. Ha a hónapos és nyári retek kedvező földet nem kap, vagy szárba megy és felmagzik, vagy pedig fás lesz. Mindkét bajnak elejét veszi a konyhasó, melyet az elvetendő retkeggel összekeverünk; ha pedig egyenként duggatjuk a magot, akkor minden retkeggel a két ujjunk közé felcsiphető konyhasót is elültetünk. A retkeggel nagyon szereti a nedvességet ezt pedig a konyhasó magába szívja, mi által a retek gyorsan nő és az ize is jóval finomabbá lesz. Ily módon késő őszig gyenge és jó ízű retkekkel láthatjuk el asztalunkat nagyon csekély fáradság mellett.

Az ivóvíz vizsgálatának legegyszerűbb módja. Ha kíváncsiak vagyunk tudni, hogy vajjon ivó vizünk, melyet használunk, mentes-e szerves testrészek vegyítékétől, veszünk egy félliteres tiszta üveget, melyet a megvizsgálandó vízzel három negyednyire megtöltünk s egy kávé-kanálnyi fehércukor port oldva fel abban, jól bedugaszoljuk az üveget: s két napon át meleg helyre helyezzük el. Ha 36-48 óra alatt a víz zavaros savószínű lenne, akkor használatra alkalmatlan, egészségtelen; míg ellenben tisztán maradása azt bizonyítja, hogy szerves testek vegyítékétől ment, használati célnak megfelelő.

CSARNOK.

PALOK.

I.

A bubánat ólom terhe borul rám,
Amióta elhagytál te barna lány;
Bubánatom sötét mint az éjszaka —
De a melynek
Szivem felett
Soha többé föl nem virrad hajnala.

Éji harmat szállott le a virágra,
Szivem forró könye csordni orcámra . . .
Letörölném én e bánatkönnyeket, —
De mi haszna,
Hogyha újra
Még gyakrabban, még sűrűbben ömlenek!

II.

Csalfa voltál, csalfa volt a lelked is,
Csalfaságod nemsokára sirba visz;
Tele hintéd a szivemet reménnyel,
Mely miattad csalódás és
Fájdalom közt enyész el!

Kimegyek a temetőbe, — ott sírok . . .
— Jó barátim énnekem már a sírok. —
Ott sírok, hogy könnyem soha ne lássad, —
S meg ne tudd te, hogy a szívem
Még most is fáj utánad!

Deák Kálmán.

A nyul származásának regéje.

A nyul, mely a mózesi törvény szerint tisztátalan, a perzsáknál azon állatok közé tartozik, melyeknek élvezete se megtiltva, se megengedve nincs, mert bár lábujjai vannak, nincs hasított patája; mindazáltal husát a perzsák vallási gyűlöletből megvetik. A pezsák tudvalevőleg szenvedélyes vadászok és Alit, a próféta vejét, az első igazi khalifának tartják; Ali előde, Omar azonban nekik a legbrutálisabb guny céltáblája és egy szalmabábot mely a nevét viseli, évenként gunyolódás közt az utcán meghurezolnak és végül a törvénytől nyilvánosan megégetnek.

Omart a perzsák a nyul fajtája — vagyis inkább a nyul gyanánt tekintik. A perzsák erről a volt teheráni orosz tolmács, Braun W. szerint a következő mythoszt regélik: Omar egyszer Bagdadban egy meszet előtt ment el, éppen midőn Ali a próféta csodatetteiről beszélt és említette, hogy járta meg Mohamed egy fehér kanczán egyetlen éj alatt mind a hét eget és hogy beszélt az istennel. Omar nevetett ezen. Ali észre vette ezt, de egy szót se szólt, hanem megelégedett azzal, hogy a hiteltlen erősen megnézte. Omar haza ment. Otthon feleségét az ebéd elkészítésével foglalkozva és pedig éppen egy tojáslepény sültésében fáradozva találta. Még látta, a mint a kanállal a folyékony pépet keverte és azután egy fazékba öntötte, — midőn egyszerre elvesztette öntudatát és mikor ismét magához tért, egyedül volt egy sivatagon, a forró homokon elterülve. És nemcsak környezete változott meg egészen de ő maga is egész más volt, vagy jobban mondva más lett, mert egy leányá változott, a ki meztelenül feküdt a sivatagon.

Eleinte Omar mindent álomnak vélt, de folyton növekvő éhsége és szomjúsága csakhamar meggyőzte az ellenkezőről. Czel-talan bolyongás közt ment el a nap, Omar már közel volt a kétségbeeséshez, ekkor a távolban egy kis felleg vergődött fel és egy hosszú nyaku tevén egy beduin közelgett feléje, a ki állatját egyenesen Omar felé irányozta. A női alakkal Omar anyai női okosságra is tett szert, hogy a sivatag becsületes fiának feltűnő megjelenését magának megmagyarázza, — vagy kielégítette volna a beduint a nő szépsége? Röviden a beduin magával vitte a vélt leányt sátrába és nőül vette. Hét év folyt le az alatt és Omar férjének hét gyermeket szült. Egy nap nagy fájdalom és honvágy lepte meg és megtörve omlott a porba és könyörgött a prófétahoz, nagybátyjához segélyért. Ekkor hirtelen — ismét Bagdadban volt neje mellett, a ki még mindig a lepényt sütötte, sőt még a kanalat is kezében tartotta, — Omar azt hitte, hogy az isten megbüntette őt istentelenségéért, a mért Ali szavai fölött nevetett.

A hány eget bejárt a próféta egy éj alatt fehér kanczáján, a bituhódás ugyanannyi évet kellett Omarnak átélnie, és e hét év összesen még sem tartott annyi ideig, a mennyi idő volt ahhoz szükséges, hogy a pép a fazékba ömöljön. „Nagy az isten és Mohamed az ő prófétaja!“ mormogta. A gyermekek azonban, a kiket asz-

szonynya változva, a pusztában szült, nyulakká változtak és tőlük származott az egész nyulfaj.

Adomák.

Bucsuztatott a tanító, s hogy minél érzékenyebb legyen, a megholtak házasársától bucsuzását így kezdé:
„Jaj teneked immár Inczedi Kalára,
Eltörött a pipa, megmaradt a szára.“

Használat politikai. No bíró uram, hogy jön ki ön papjával és tanítójával. Egészen jól alispán ur, ha a plebanusnál vagyok, hát szídom a tanítót s ha a tanítóval vagyok szídom a plebanost, — s így módon mindkettővel jó lábon állok.

Ócska ruhát kéregetett egy koldus az urtól.
— Nines nekem ócska ruhám — rivalt rá az ur.
— Nem tesz semmit, kérem alásan, elveszem annak megfelelő árat is — válaszolt amaz.

— Kevés nem árt! szokta mondani Sári néni. Egyszer a lányát kedvesével találja Ejh, ejh leányom, rettenetes, neked szeretőd van.
— Hiszen édes anyám, csak egy van, ennél kevesebb nem lehet, s te monddod, hogy kevés nem árt meg.

A vizsgán. Tanár: „Mondja meg nekem szigorló ur, mit tart ön az emberi lét alapfeltételé, nekt?“ — Szigorló: „Az időt, tanár ur!“ — Tanár: „Hogy érti ezt?“ — Szigorló: „Igen egyszerűen! Hogy existálhasson az ember, ha nincs ideje hozzá.“

Mindig a perczen tek. Perelesz: „Mondjad csak Mayer, miért sirtál úgy tegnap a zsinagógában!“ — Mayer: „Nagyon meghiabott, mikor a rabinus azt énekelte: „Porból vagy és porrá leszel.“ — Perelesz: „Kell is azért sírnod! Ha aranyból volnál és porrá kellene lenned, akkor volna veszíteni való száz perczent. Így porból vagy és porrá leszel, nem veszítel se nem nyersz semmit.“

— Párbeszéd az aszfalton. „Jó reggelt barátom, nem adnál kölcsön husz forintot?“
„Sajnálom, de nincs nálam.“
„Hát otthon?“
„Köszönöm, mindnyájan egészségesek.“

Önzetlen tanács. Házasságot ajánlanak egy uzorás fiának. Az apa megkéri egyik barátját, menjen a vidékre, hol a fiatal hölgy lakik s hozza rendbe a dolgot. — „Ha szép és fiatal — mondja neki, — 60,000 forint követelsz hozományul, ha öreg és vén 80,000-et, de tudakozódjál, nem történte valami kényes dolog a családban, mert akkor szóba se állj 100,000 frton alul.“ Nehány nap múlva ezt a sürgönyt kapta barátjától az uzorás: „A fiatal leány most ölte meg az apját . . . mennyit kérjek?“

New-yorki jelenet. „Egy süket-néma alamizsnát kér“ — ilyen teliratu táblával járkált New-York utcáin egy koldus. Egy öreges nő éppen ki akarja huzni tárcáját, hogy a koldusnak alamizsnát adjon, mikor ez erős, érces hangon kezd rá: „Könyörülnének egy szegény vakon!“ „Hogyan, hát ön nem süket-néma?“ kérdezte a nő, visszatéve érszénét. „Teringettét, nem jó táblát tettem ki“, kiáltott a derék üzletember, s odább állt.

B.-ujfalul placzi árak

Decz. 24-én.

Tiszta buza (Hektoliter) 8 ft 80. Kétszeres 7 ft 30. Roza 7 ft — Árpa. 3 ft. 90. Kukoricza 4 ft 90. Zab 2 ft 70. (100 kilogramm) Szalonna 48 ft. Szalonna (1 kilog.) 48 kr. Disznóhus (1 klg.) 36 kr. Marhahus 28 kr. Só (100 kilogramm) 11 ft. Só (1 klg.) 12 kr. Disznózsír 48 kr. Szesz 48 kr. Köleskása (egy liter) 12 kr. Lencse 12. Borsóg. Paszuly 8 kr. Lángliszt (100 klg.) 22 f. Zsemlyeliszt 21 ft. Kenyérliszt 20 ft. Fagygyertya 60 kr. Lámpa olaj 60. kr. Mezei munkabér: saját kenyeren 60 kr. A gazda kenyeren 30 kr.

A kis sorsjáték húzása:

Bécs,	decz. 20-án:	24.	78.	16.	47.	37
Grác,	„	57.	80.	75.	58.	90
Temesvár,	„	14.	62.	11.	27.	74

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos!

VASS JENŐ.

